

Find Selv Fejlen

Vejledning
til app og hæfte

Retskrivning

Anne-Dorthe Krabbe (tekst)

Thomas Krabbe (app)

www.findselvfejlen.dk

App til dansk retskrivning

Find Selv Fejlen

Når computerens stavekontrol ikke er nok!

Til alle, der har brug for en effektiv opdatering af deres danskundskaber

Til 8.–10.klasse som træning i danskundervisningen

Til ungdoms- og voksenuddannelser på alle niveauer

Til dansklærere som et værktøj til retning af skriftlige opgaver

Til enkeltpersoner eller klasser

Husk sedlen med reglerne kan fungere som rettenøgle mellem lærere og elever.

Vil du blive bedre til dansk? Så er der hjælp at hente her!

Appen indeholder

- et kursus, som kan tages individuelt (eller som elev i en klasse).
- 28 sproglige og grammatiske regler med enkle forklaringer og eksempler.
- 170 selvrettende opgaver med pointsammentælling.
- 4 tekster med blandede, selvrettende opgaver med pointsammentælling.
- en personlig evaluering.

Appen vil være en hjælp, når du skal lave skriftlige opgaver, når du skal skrive en ansøgning eller et CV og i alle andre tilfælde, hvor sproget skal være så korrekt som muligt.

Appen **Find Selv Fejlen** findes på Google Play til Android og på App Store til iPhone og iPad

www.findselvfejlen.dk

På www.findselvfejlen.dk kan du blandt andet

- finde en vejledning til materialet.
- bestille gratis foldere.
- bestille et hæfte med det samme indhold som appen. Facitliste medfølger. Huskesedlen kan frit kopieres.

Denne vejledning hører til materialet **Find Selv Fejlen**, som er et kursusforløb, der ved hjælp af enkle regler og forklaringer retter din opmærksomhed mod sprogets almindeligste faldgruber.

Ved hjælp af tilhørende opgaver trænes brugen af reglerne.

Vejledningen dækker både appen og hæftet.

Vejledningens indhold:

Oversigt over de grammatiske emner, der behandles

Målgruppen

Baggrunden for materialet

Beskrivelse af materialet

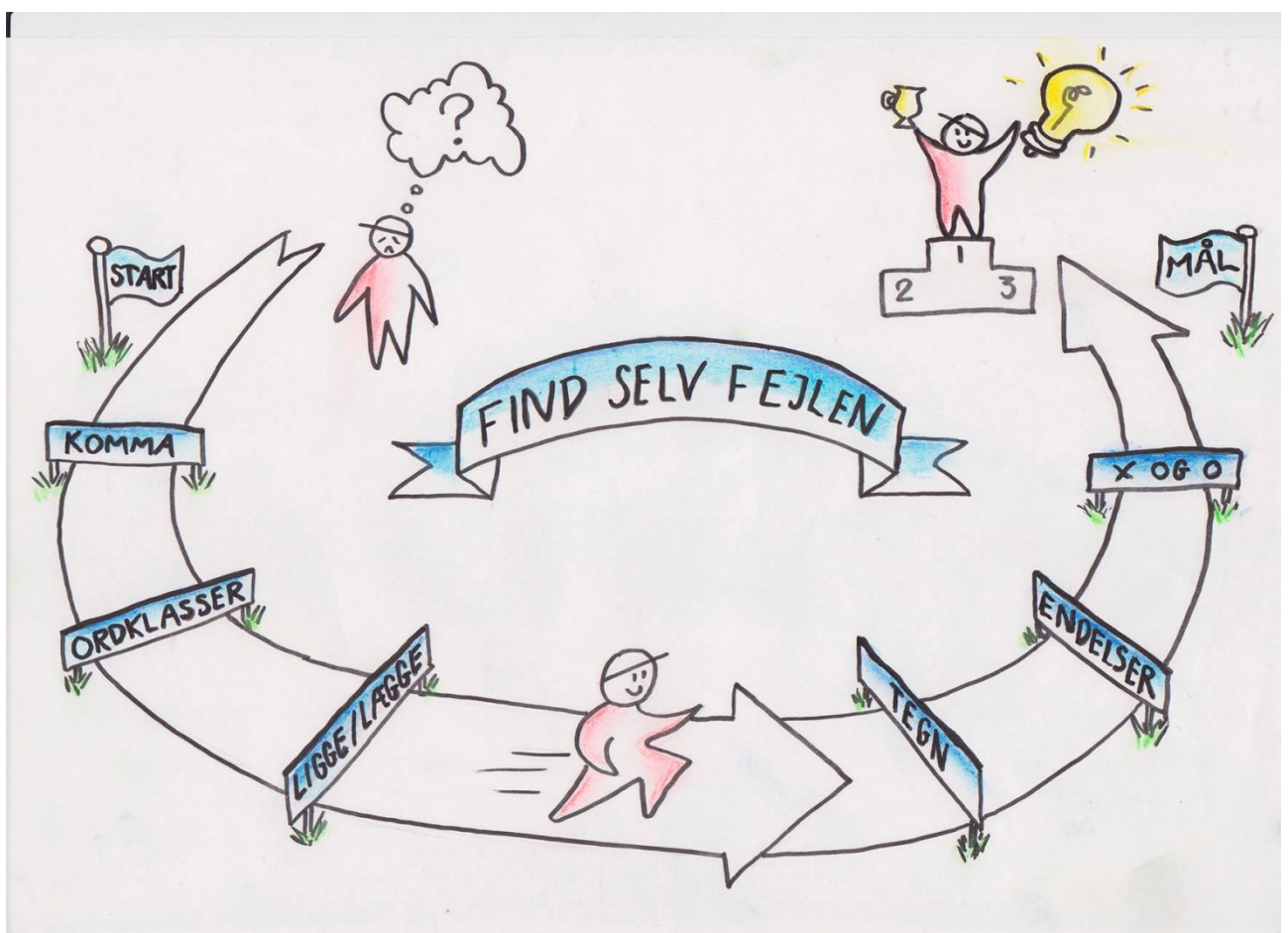
App eller hæfte?

Om appen

Om hæftet

Om teksterne

Om huskesedlen/reglerne, koderne og rettenøglen

Oversigt over de grammatiske emner

- de vigtigste ordklasser
- sætningsanalyse
- at sætte komma
- at sætte punktum
- brug af forkortelser
- brug af store bogstaver
- brug af bindestreg
- brug af apostrof
- endelsen -r
- endelsen -ene eller -ende
- endelsen -sion eller -tion
- forstavelsen -ind eller -in
- sidde eller sætte
- ligge eller lægge
- vågne eller vække
- springe eller sprænge
- får eller for
- ad eller af
- at eller og
- sin eller hans/hendes
- synes eller syntes
- nogen eller nogle
- ét eller to ord
- enkelt eller dobbelt konsonant

APP: Find Selv Fejlen

HÆFTE: www.findselvfejlen.dk

Målgruppen

Materialet henvender sig til dig, der har brug for konkrete og enkle retskrivningsregler at forholde dig til.

En del voksne er ikke glade for at skrive, fordi de har en fornemmelse af, at det, de skriver, ikke bliver helt korrekt. Det kan give en usikkerhed, der er helt unødvendig, for der kan nemt gøres noget ved det.

Find Selv Fejlen henvender sig til

- voksenundervisning på alle niveauer.
- 8.-10. kl. og gymnasiale uddannelser som træning i danskundervisningen.
- alle, der har brug for at få retskrivningen eller noget sprogligt på plads.
- alle, der har brug for en lettilgængelig, hurtig og effektiv opdatering af deres danskundskaber.
- lærere, der har brug for et nyttigt værktøj til deres rettearbejde.

En forudsætning for at få udbytte af materialet er, at du har en meget simpel, grundlæggende grammatisk viden svarende til ca.7. kl., da gennemgangen af emnerne er ret kortfattet.

Materialet er velegnet både til selvstudie og til undervisning på mange niveauer. Det kræver ikke en lærers deltagelse.

Baggrunden for materialet

I de seneste mange år har der i folkeskolen været alt for lidt tid til at træne basale sprogfærdigheder. Derudover har de fleste taget kommunikationsmidler som e-mail, sms, Facebook osv. til sig, og det påvirker også sproget i retning af mindre korrekthed.

Da sproglig korrekthed måles og vurderes både til 9. klasses afgangsprøve, i senere uddannelsessammenhænge, i de fleste arbejdssituationer og i privatlivet, er det vigtigt at få lært sig nogle simple regler. Det virker overbevisende, når man kan vise, at man har styr på sproget.

Det er altså ikke ligegyldigt, hvad man siger eller skriver. Små forskelle kan have stor betydning. Her et par eksempler:

Der er forskel på, om man får en fadøl eller en fad øl. Hvis man beder om en fadøl (med tryk på første stavelse), får man en dejlig kold, skummende øl. Hvis man taler om en fad øl (med lige meget tryk på begge stavelser), får man en kedelig øl uden skum. Altså en øl, der er fad.

Der er også forskel på, om man siger: "Skal vi drille, Peter?" eller "Skal vi drille Peter?" Pausen ved kommaet i første sætning viser, at vi spørger Peter, om han vil være med til at drille nogen. I den anden sætning – uden komma og pause – spørger vi nogen, om de vil være med til at drille Peter.

I det offentlige rum er der adskillige eksempler på uheldig skiltning. Det er især problemer med, om et udtryk skal skrives i ét eller flere ord, f.eks. "Vindues pudser Vagn" (det skal være:"Vinduespudser Vagn")

Beskrivelse af materialet

Målet med dette materiale er at tilbyde unge og voksne en mulighed for at få opdateret deres færdigheder i dansk på en hurtig og lettilgængelig måde.

Det, man lærer eller får genopfrisket ved at gennemgå dette kursus, vil være en stor hjælp, når man f. eks. skal skrive en opgave, lave en ansøgning eller et CV og i alle andre tilfælde, hvor sproget skal være så korrekt som muligt.

Find Selv Fejlen tilbyder et kursusforløb, der er nemt at gå til, og som man kan tage, når det passer én.

De fleste regler er mest relevante for skriftsproget, men en del af dem har også indflydelse på talesproget.

Kurset indeholder entydige regler, forklaringer, eksempler og opgaver til 28 af de største faldgruber i dansk.

Materialet er ikke et egentligt opslagsværk. Derfor er det ikke ordnet alfabetisk, men samlet i emner med samme problematik:

- 1) De to store emner, der er grundlæggende for sprogets opbygning:
ordklasserne og sætningsanalysen.
- 2) Brugen af tegn: punktum, komma*, apostrof og bindestreg.
- 3) Brugen af forkortelser og store bogstaver.
- 4) Svære endelser og forstavelser: -r, -ene/-ende, -sion/-tion, ind-/in-.
- 5) Ord der kan forveksles: sidde/sætte, ligge/lægge, vågne/vække, springe/sprænge, hænge/hang, får/for, ad/af, at/og, sin/hans/hendes, synes/syntes, nogen/nogle.
- 6) Ét eller to: ord, konsonanter.

*de kommaregler, vi har valgt at bruge i dette materiale, er reglerne for det grammatiske komma. Det er valgt ud fra den betragtning, at størstedelen af brugerne sandsynligvis har kendskab til disse regler og ikke til de nyere kommaregler, der er kommet til de senere år. Begge slags komma er rigtigt at bruge.

Vi har forsøgt at gøre indholdet både i appen og i hæftet så tydeligt og lettilgængeligt som muligt, og vi holder os derfor til de grammatiske hovedregler, som gælder i de allerfleste tilfælde. Da målgruppen er personer, der står med et generende skriveproblem eller som har brug for konkrete og entydige regler at forholde sig til, vil vi ikke her beskæftige os med sjældne undtagelser.

Reglerne er sat op som en huskeseddel, som man kan have lige ved hånden, klar til brug på et hvilket som helst tidspunkt, hvis man kommer i tvivl.

Huskesedlen/Reglerne indeholder rettekoder til brug for lærere (se side 9).

App eller hæfte?

Det faglige indhold (reglerne, forklaringerne, eksemplerne og opgaverne) er ens i appen og i hæftet, men opsætningen og prisen er forskellig.

Både app og hæfte kan laves individuelt eller sammen med en klasse. Det vil dog være at foretrække, at alle i en klasse arbejder enten med hæftet eller med appen.

Hvis du foretrækker at løse opgaverne på papir, kan du købe et engangshæfte på hjemmesiden. Der medfølger en facitliste med de rigtige svar og henvisninger til de tilsvarende regler.

Appen har dog den fordel, at

- opgaverne er selvrettende. Når du har løst en opgave, får du vist reglen eller en forklaring på den rigtige løsning.
- du kan nulstille din score og lave opgaverne flere gange.
- du får en personlig evaluering, der viser, hvor du har grammatiske udfordringer.

Om appen

Appen indeholder

- "tommelfingerregler" til 28 sproglige retskrivningsregler (A til Å).
- enkle forklaringer og eksempler til de 28 regler.
- 170 selvrettende opgaver med pointsammentælling og evaluering. Reglerne trænes i opgaverne og opgaverne kan laves flere gange, hvis man vil forbedre sin score.
- oversigt over reglerne ("Regler") og rettekoderne.
- 4 tekster med blandede, selvrettende opgaver med pointsammentælling og evaluering.
- info.

Forslag til brug af appen i undervisningen

Som lærer kan du lade eleverne arbejde individuelt med appen. Evalueringen, som de kan dele med dig, vil fortælle dig, hvor den enkelte elev har problemer.

Du kan også dele appen op i mindre dele og gennemgå reglerne for et enkelt område. Derefter kan eleverne løse de tilhørende opgaver.

Vær opmærksom på, at de 4 tekster indeholder alle fejlmuligheder blandet sammen. Det anbefales derfor, at teksterne laves til slut.

Køb af appen

Appen **Find Selv Fejlen** findes i App Store til iPhones og iPads og på Google Play til Android smartphones

Om hæftet

Hæftet indeholder

- "tommelfingerregler" til 28 sproglige retskrivningsregler (A til Å).
- enkle forklaringer og eksempler til de 28 regler.
- 170 opgaver med facitliste og skema til pointsammentælling. Reglerne trænes i opgaverne, der løses i hæftet (engangshæfte).
- oversigt over reglerne ("Huskседlen") og rettekoderne.
- 4 tekster med blandede opgaver med forklaringer i facitlisten.
- beskrivelse af målgruppe m.m.

Mere om hæftet

- Når kurset i hæftet er færdigt, har man fortsat huskesedlen at støtte sig til.
- Opgaverne rettes ved hjælp af facitlisten.
- Der er brugt de danske grammatiske betegnelser, men der findes en liste over de tilsvarende latinske betegnelser i hæftet.

Køb af hæftet

- Hæftet (38 sider) og facitlisten (14 sider) købes samlet på www.findselvfejlen.dk
- Facitlisten er i et hæfte for sig.

Om teksterne

Teksterne fungerer som en slags opsamling og består af 4 tekster med fiktivt indhold. De bør derfor først laves, efter at de andre opgaver er løst.

Teksterne indeholder fejl indenfor de områder, der er trænet i kurset. Du skal finde fejlene og rette dem.

Hvis du bruger appen, får du de rigtige svar med forklaringer ved at klikke dig frem til det.

Hvis du bruger hæftet, findes de rigtige tekster med forklaringer i den tilhørende facitliste.

Om huskesedlen / Reglerne (kaldes "Huskесeddel" i hæftet, "Regler" i appen)

Huskесedlen/Reglerne med rettekoder er omdrejningspunktet i Find Selv Fejlen.

Huskесedlen i hæftet er til fri kopiering.

OM HUSKESEDLEN, KODERNE OG RETTENØGLEN

Koderne i huskesedlen har to funktioner:

- 1) Eleverne kan, ved at sammenholde koderne med huskesedlens koder, finde den pågældende regel, og derved bliver det nemt at rette et eventuelt forkert svar.
Eks.: Du har konstateret, at du har løst en opgave om forskellen på sidde/ sætte forkert. Find punktet i reglerne (P). Der finder du forklaringen.

Fra facitlisten eller svaret i appen:

Rigtige svar
1. <i>siddet</i> – kode P1
2. <i>sætter</i> – kode P2
3. <i>sat</i> – kode P2
4. <i>satte</i> – kode P2
5. <i>sidder</i> – kode P1

Fra huskesedlen:

sidde/sætte	P	<p>1) 'sidde' udtrykker ingen bevægelse eller handling. Uden genstandsled. Bøjes: sidde, sidder, sad, har siddet</p> <p>2) 'sætte' udtrykker bevægelse eller handling. Med genstandsled. Bøjes: sætte, sætter, satte, har/er sat</p>	<p>Eks. Jeg sad stille i lang tid.</p> <p>Eks. Jeg har sat kufferten i gangen.</p>
--------------------	----------	--	--

- 2) Læreren kan bruge koderne som **rettenøgle**, når eleverne skal have tilbagemelding på sproglige fejl i skriftlige opgaver.
Kodesystemet indeholder punkterne A...Å og underpunkter 1, 2....
Eksempel: ved fejl i sidde/sætte, skriv "P" eventuelt efterfulgt af 1) eller 2)
Derefter kan eleven se i huskesedlen/reglerne og finde ud af, hvordan fejlen skal rettes.